

Dziennik ustaw państwa

dla

królestw i krajów w Radzie państwa reprezentowanych.

Część LV. — Wydana i rozesłana dnia 1. sierpnia 1900.

Treść: **M** 132. Obwieszczenie, którym podaje się do wiadomości postanowienia normujące wyrób i sprzedaż ciężarków i wag, których należy używać w obrocie publicznym do kontroli wagi monet złotych krajowych waluty koronowej.

132.

Obwieszczenie Ministerstw skarbu i handlu z dnia 20. lipca 1900,

którem podaje się do wiadomości postanowienia normujące wyrób i sprzedaż ciężarków i wag, których należy używać w obrocie publicznym do kontroli wagi monet złotych krajowych waluty koronowej.

W wykonaniu artykułu XV. ustawy z dnia 2. sierpnia 1892, Dz. u. p. Nr. 127, podaje się w po-

rozumieniu z królewsko węgierskiem Ministerstwem skarbu do powszechniej wiadomości postanowienia normujące wyrób i sprzedaż ciężarków i wag, których należy używać w obrocie publicznym do kontroli wagi monet złotych krajowych waluty koronowej.

Postanowienia te wchodzą w wykonanie z tym dniem, którego rozpocznie się sprzedaż wag i ciężarków kontrolnych.

Rozpoczęcie się tej sprzedaży będzie podane do wiadomości osobnem obwieszczeniem.

Postanowienia

normujące wyrób i sprzedaż ciężarków i wag, których należy używać w obrocie publicznym do kontroli wagi monet złotych krajowych waluty koronowej.

I.

Postanowienia ogólne.

1. Ciężarki kontrolne do monet złotych krajowych waluty koronowej, które w myśl artykułu XV. ustawy z dnia 2. sierpnia 1892, Dz. u. p. Nr. 127, mają być sprzedawane urzędownie, sporządza i uwierzytelnia wyłącznie tylk c. k. Komisya główna miar i wag w Wiedniu i wolno w obrocie publicznym używać tylko tych ciężarków kontrolnych, które Komisya główna miar i wag sporządziła i sprawdziła (względnie ponownie sprawdziła).

Ciężarków tego rodzaju sporządzonych przez osoby prywatne nie dopuszcza się do sprawdzania i cechowania.

2. Sprzedaż ciężarków kontrolnych sporządzonych przez c. k. Komisę główną miar i wag, tudzież wydawanych urzędownie wag do monet złotych, odbywa się w upoważnionych do tego c. k. urzędach skarbowych i kasach po cenach, które ustanowi c. k. Ministerstwo skarbu rozporządzeniem.

Rozpoczęcie się sprzedaży będzie podane do wiadomości późnej osobnem obwieszczeniem.

3. C. k. Administracya skarbu ponosi koszt całego sporządzenia ciężarków kontrolnych do monet złotych krajowych waluty koronowej i wag wydawanych urzędownie.

Tak samo przypadają Administracyi skarbowej przychody uzyskane ze sprzedaży tych ciężarków i wag.

4. C. k. Komisya główna miar i wag sprawdza i sprawdza ponownie, również i wagi, których należy używać w obrocie publicznym do ważenia pojedynczych monet złotych krajowych 10koronowych i 20koronowych (porównaj rozdział III przepisu „Postanowienia dotyczące dopuszczenia wagi ścisłej do sprawdzania i cechowania.“).

Oprócz tych wag wydawanych urzędownie dopuszcza się do sprawdzania, względnie ponownego sprawdzania także wagi sporządzone przez prywatne osoby dla celów ważenia pojedynczych monet złotych krajowych, o ile te wagi odpowiadają przepisom zawartym w powołanym rozdziale III.

Do ważenia partyi monet złotych krajowych należy używać wag ścisłych o odpowiedniej wytrzymałości i należy wagi te poddawać sprawdzaniu na podstawie porządku sprawdzania miar i wag z dnia 19. grudnia 1872, Dz. u. p. Nr. 171 a ponownemu sprawdzaniu w myśl rozporządzenia Ministerstwa handlu z dnia 28. marca 1881, Dz. u. p. Nr. 30, i obwieszczenia tegoż Ministerstwa z dnia 10. kwietnia 1889, Dz. u. p. Nr. 62.

II.

Postanowienia tyczące się sprawdzania i cechowania ciężarków kontrolnych do monet złotych krajowych waluty koronowej.

A. Ciężarki dozwolone.

Wydaje się następujące ciężarki kontrolne do monet złotych krajowych waluty koronowej:

a) Ciężarki, które przedstawiają właściwą wagę surową (normalną albo przepisaną wagę) w ustawie oznaczoną następującej ilości koron (w zlotie):

		Waga monet złotych w gramach.
1.	10 koron	3·38753
2.	20 "	6·77507
3.	50 "	16·93767
4.	100 "	33·87534
5.	200 "	67·75068
6.	500 "	169·37669
7.	1000 "	338·75339

b) Ciężarki, które przedstawiają tolerowaną wagę oznaczoną w ustawie następujących dwóch gatunków monet złotych:	
8. 10 koronówki	3·37000
9. 20 , ...	6·74000
dalej	
10. tysiąckożyciowej wagi dziesięcio-koronówki = 10.000 koron	3370·00000.

Ciężarek przedstawiający wagę tolerowaną partyi monet złotych wynoszącej 10.000 koron, sporządza się tylko dla użytku c. k. urzędów a wydaje się innym kasom tylko za osobnym poleceniem c. k. Ministerstwa skarbu.

B. Materiał.

Wszelkie ciężarki wymienione w ustępie A pod a) i b) wyrabia się z niklu.

Używany do tego nikel będzie ściśle tej samej jakości co nikel używany do wybijania austriackich niklowych 10 i 20 halerzówek.

C. Kształt i inne własności.

1. Ciężarki wymienione w ustępie A pod a), 1 i 2, sporządza się w kształcie płytka okrągłych grubości około 1·32 milimetra.

2. Ciężarki wymienione w ustępie A pod a), 3 do 7, sporządza się w kształcie walców, których wysokość prawie równą jest ich średnicy; takowe zaopatrzone są w guzik odpowiednio wyrobiony.

Ciężarki te są zrobione z jednego kawałka bez nitów i sztyftów, a ostre krawędzie tychże są zaokrąglone z zachowaniem jednakże kształtu geometrycznego.

3. Ciężarki wymienione w ustępie A pod b), 8 i 9, wyrabia się również jak ciężarki oznaczone w poprzedzającym punkcie 1 w kształcie okrągłych płytka grubości około 1·32 milimetra.

4. Ciężarek wymieniony w ustępie A pod b), 10, ma kształt sześciangu o krawędziach zaokrąglonych ze wszystkich stron; zresztą jest tenże wykończony w ten sposób, jak ciężarki wymienione w poprzedzającym punkcie 2.

5. Wymiary i waga ciężarków ustanawia się ze względu na rozmaitą gęstość materiału z którego są zrobione w ten sposób, żeby ciężarki w powietrzu średniej gęstości ważyły tyle co monety złote w stanie przepisany a względnie w stanie tolerowanym.

D. Znaki.

Ciężarki mają na swej górnej płaszczyźnie następujące znaki:

1. Ilość koron, do których odważenia są przewidziane, w cyfrach arabskich z dodaniem głoski „K“.

2. Odpowiednio do tego, czy przedstawiają „wagę normalną“ czy też „wagę tolerowaną“ dotyczącej ilości koron, głoskę „N“, względnie „P“.

3. Na ciężarkach przedstawiających wagę tolerowaną wymienionych w ustępie A pod b), 8 i 9, oznaczona jest także ich waga w gramach i to oznaczenie jest ograniczone do dwu miejsc dziesiętnych grama, z dodaniem głoski „g“.

Na ciężarkach wymienionych w ustępie A, pod a), 1 i 2, i pod b), 8 i 9, wybija się dotyczące znaki pismem wypukłym, na wszystkich innych ciężarkach wybija się lub wytlacza pismem wklęsłym.

E. Granica błędów.

c. k. Komisja główna miar i wag justuje ciężarki najmniej na 1/5000 ich wagi przepisanej.

Przy ponownym sprawdzeniu wytlacza się nową datę tylko wtedy, jeżeli znaleziono błąd ciężarków mniejszy jak 1/2500 ich wagi przepisanej.

F. Cechowanie.

Ciężarki przedstawiające wagę normalną czyli przepisaną i ciężarki przedstawiające wagę tolerowaną 10 i 20 koronówek, cechuje się pierwsze podczas sporządzenia wybiciem, wszystkie inne ciężarki wytloczeniem cechy c. k. Komisji głównej miar i wag:

Cechę umieszcza się na górnej płaszczyźnie ciężarków.

Datę (liczbę miesiąca i roku) cechowania wytlacza się w miarę wolnego miejsca albo na górnej albo też na dolnej płaszczyźnie ciężarków.

Dla ciężarków kontrolnych nie wydaje się wcale świadectw sprawdzenia.

G. Ponowne sprawdzenie.

Ciężarki wymienione w ustępie A pod a), 3 do 7, i pod b), 10, podlegają peryodycznemu ponownemu sprawdzaniu, które odbywa się w c. k. Komisji głównej miar i wag.

Czas trwania ważności cechy sprawdzenia albo ponownego sprawdzenia wynosi 2 lata, 1 miesiąc.

Na ciężarkach, które przy ponownem sprawdzeniu okazały się niezdatnymi do cechowania, niszczy się dawne cechy.

Bliższe postanowienia co do przeprowadzenia ponownego sprawdzenia, wydane będą później.

Ciężarków wymienionych w ustępie A, a), 1 i 2, i b), 8 i 9, nie sprawdza się ponownie.

Ważność cechy znajdującej się na tych ciężarkach ustaje po 2 latach i 1 miesiącu, poczem ciężarki te należy zastąpić nowymi cechowanymi ciężarkami.

III.

Postanowienia tyczace się sprawdzania i cechowania wagi ścisłej do ważenia pojedynczych 10 i 20 koronówek złotych.

A. Ustrój i inne własności.

Wagę należy urządzić stosownie do postanowień §. 26go Porządku sprawdzania miar i wag z dnia 19. grudnia 1872, Dz. u. p. Nr. 171, tylko jako wagę drążkową równoramienną dla największego obciążenia na jednej stronie w ilości 7 gramów.

Takowa musi oprócz wymogów ogólnych ustalonych w §. 27 powołanego powyżej Porządku sprawdzania miar i wag dla wag drążkowych równoramiennych, zadosyć czynić jeszcze następującym osobnym warunkiem:

1. Łoże dla ostrza środkowego musi być umieszczone na podporze pionowej i waga musi tak być urządiona, aby pionowe położenie języka wskazujące równowagę, na pewno poznać można.

Wagę zaopatrzyć należy w przyrząd do zaparcia drążków i zawieszadeł.

2. Sporządzający wagę obowiązany jest wybrać na jednym jej ramieniu głoski „M. W.“ oznaczające, że waga ta służy do ważenia monet.

Drażek wagi powinien w obu kierunkach poza boczne ostrza mieć przedłużenie około 10 milimetrów wysokie a 30 milimetrów długie a najmniej 1 milimetr grube, służące do umieszczenia na niem znaków uwierzytelnienia.

B. Sprawdzanie i granica błędów.

Sprawdzanie wag tego gatunku odbywa się w c. k. Komisji głównej miar i wag.

Przytem, pominawszy wypełnienie warunków wyżej wymienionych, uważa się wagę jako niezdatną do cechowania wtedy, jeżeli czułość jej w stanie nieobciążonym i przy obustronnem obciążeniu w ilości 7 gramów jest co najmniej tak wielka, że dodanie ciężaru 1 miligrama wywołuje trwałe wychylenie się ostrza języka o 2 milimetry, i jeżeli waga

kołysząca się dokładnie w stanie nie obciążonym przy obustronnem obciążeniu w ilości 7 gramów, kołysze się na mniej jak na 2 milimetry.

Na ponownym sprawdzeniu wymaga się przy badaniu przeprowadzonem w tenże sam sposób tylko czułości 1 milimetra dla 1 miligrama i dokładności 1/3500 jednostronnego całkowitego obciążenia.

C. Cechowanie.

Wagi, które się okazały zdatnymi do cechowania, uwierzytelnia się wybiciem lub wytrawieniem cechy c. k. Komisji głównej miar i wag:

i daty sprawdzenia, względnie ponownego sprawdzenia (liczba miesiąca i roku) a to na drążku wagi albo też przyczepieniem plomby ołowianej, która wykazuje jednej strony cechę c. k. Komisji głównej miar i wag, zaś z drugiej strony datę.

Dla wyżej rzeczych wag do ważenia monet nie wydaje się wcale świadectw sprawdzenia.

D. Opłaty za sprawdzenie.

Za wagi wydawane urzędownie nie rachuje się osobno opłaty za sprawdzenie.

Za wagi sporządzone przez osoby prywatne i przełożone do sprawdzania lub ponownego sprawdzenia, ma strona uiścić kwotę 80 halerzy za sztukę, bez względu na to, czy waga zostaje uznana za zdatną do cechowania lub też nie, a kwotę 10 halerzy za ewentualne zbadanie tylko samych obu taliery wagi.

Jeżeli jednak waga ze względu na łatwo widoczne braki ustroju zostaje odrzucona bez badania, to należy uiścić tylko opłatę za manipulację w kwocie 20 halerzy.

E. Ponowne sprawdzenie.

Wagi do monet złotych służące do ważenia pojedynczych 10 i 20 koronówek złotych, podlegają jak wszystkie inne wagi używane w obrocie, peryodycznemu ponownemu sprawdzeniu, które odbywa się w c. k. Komisji głównej miar i wag.

Czas trwania ważności cechy sprawdzenia lub ponownego sprawdzenia wynosi 2 lata i 1 miesiąc.

Na wagach, które przy ponownym sprawdzeniu okazały się niezdatnymi do cechowania, niszczy się dawniejsze cechy.

Bliższe postanowienia co do przeprowadzenia ponownego sprawdzenia wydane będą później.